

Кузьма
Скрябін
ПРОЗА

Харків
«ФОЛІО»
2017

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Коли не знаєш, з чого почати, то закрадається думка: чи варто починати взагалі? Але є про що розказати і, видно, доведеться все-таки з чогось почати. Наприклад, з того, що я зайшов до Ориськи. Вона жила в моєму вонючому під'їзді на три поверхи вище. Під'їзд воняв не через те, що там жили ми з Ориською, а просто воняв, як воняли в той час усі совєцькі під'їзди. Я подзвонив у двері, і вона відкрила. Тоді як радянська молодь була спрямована на штурмування наукової ниви, Ориська триста восьмий раз повернулася з товаром із Турції і збиралася поїхати туди через пару днів, щоб задовольнити потреби українських трударів у светрах «Бойс». Це їй вдалося, мушу вам сказати. Половина мешканців Новоєврейська вважала ознакою хорошого тону лазити по місті в светрах Ориськи. І Новоєврейськ вечорами нагадував колонію «Бойсів», які відрізнялися один від одного хіба що кольором самого надпису «Бойс». Ориська відкрила і ковзнула поглядом повз мене у під'їзд. Я заходив не часто, і, Бог свідок, мій візит не віщував Орисьці нічого доброго. Я зайшов і, не розводячись про погоду та як справи, перейшов до головної мети візиту:

— Орисько, позич двісті баксів.

(У той час сума в двісті доларів була еквівалентна теперішній сумі в дві штуки баксів.) Ориська, яка давно вже оперу-

вала сумами, де нулів значно більше, ніж у тій, яку я попросив, махнула кучерявчиками на знак згоди, і за хвилину я стояв по другий бік дверей, тримаючи в руках те, про що мріяти ще десять хвилин тому боявся. За двісті доларів я мав купити ПЕРШУ В СВОЄМУ ЖИТТІ власну машину. Один львівський художник продавав її за таку суму не тому, що йому треба були гроші. Він купив нові «Жигулі», а «Победа», бо, власне, про неї велася мова, стояла в гаражі купу років, і ніхто не знав, яким чином її звідтам дістати. Дивно, але я це чомусь знав. Я ніколи не шукав легких вирішень проблем, і навіть коли все здавалося елементарним — я йшов в обхід. Для того щоб «Победа» виїхала з гаража, нам потрібен був як мінімум — акумулятор. Я подзвонив К'юру, і ми увечері, акуратно розкурочивши пів мусорної машини, зняли з неї далеко не свіжий, але робочий танковий акумулятор. Чому танковий — ніхто не знав, але тоді всі батареї, більші за ту, що стоїть у «Жигулях», називали танковими. К'юр любив стрьомні походи, і тому кандидатура співучасника не обговорювалася. Він мав здоров'я на трьох, і поки я збирався з думками й підшукував, чим би відкрити капот, він його просто зламав, так само як він відламав у трамваї компостер і пробив ним голову якомусь алкоголіку, який просто криво на нього подивився. Разом з акумулятором ми витягнули з півтора метра грубезного кабелю, який вів од нього кудись у кабінку. І з цим усім крамом у величезній торбі і двомастами баксами, схованими в кишеньку у трусах, я з гордістю ввалився наступного дня до обійстя художника у Львові.

Він справляв враження митця-невдахи. Типу — сам роблю, сам кайфую, і нікому не дано зрозуміти силу його таланту. Ми зайшли в гараж. Красуня «Победа» стояла, накрита різноманітними шматами, на яких збереглися ще записки древніх

ацтеків. Художник недооцінив свої можливості і дунув на капот, піднімаючи таку хмару пилюки, що сам у ній розчинився. Після того як хмара впала на землю і на мене в тому числі, художник знову з'явився на екрані і запитав:

— Гроші привіз?

— Ясно, — відповів я тоном, гідним Білла Гейтса, який вирішив прикупити фірму Apple Macintosh. Відвернувшись від нього, я засунув руку під штани і, довго колупаючись, ледь не порвавши одну із соток, витягнув гроші на-гора. Простягнув руку у напрямку художника:

— Прошу.

Він узяв банкноти, і один Бог знає, що він міг побачити в темноті гаража. Митець довго їх обслідував і сховав у кишеню. Мимоволі я зрадів, що Ориська дала сотками, а не десятками, бо тоді ми провели б у гаражі цілу ніч. З таким самим успіхом художнику можна було втулити два клаптики туалетного паперу або дві салфетки. Він боявся навіть витягувати з кишені ці гроші на денному світлі, переслідуваний думками, що його посадять за валютні операції.

Ми витягнули акумулятор із торби й відкрили капот машини. Там було місця значно менше, ніж хотілося. Акумулятор довелося поставити у багажник, який був подібний до дамської сумочки. Крім цього акумулятора туди можна було б запхати ще хіба що пачку цигарок. Пригодився той кабель, який ми видерли з К'юром. Ним треба було з'єднати розташований у багажнику акумулятор і стартер на двигуні під капотом. Я думаю, що в ту мить, коли ми пропихали кабель завтовшки з руку під сидлами автомобіля, його конструктор зробив трійний переворот у своїй труні. До такого могли додуматися хіба що наші, радянські уми. І це не був пік нашого винахідництва. Кабель не

пролазив у дірку під рулем з кабіни під капот, і ми його пустили через вулицю. Він виходив з боку передніх правих дверей надвір і спокійно собі заходив назад, провисаючи у повітрі всього якихось там сорок сантиметрів. Той факт, що його перетискали двері і кришка капота, нас абсолютно не бентежив.

Салон «Победи» — це історія, гідна окремої повісті. Ви відчиняєте двері, які важать, напевно, як цілий автомобіль «Таврія» з чотирма особами на борту, і попадаєте у велику і простору квартиру з двома диванами. Задне віконце, розміром з люстерко для бриття, яке входить у комплект бритви «Харьков», створює незабутню атмосферу спокою і комфорту. Крізь нього не видно нічого ані з салону, ані з вулиці. Таке віконце. Над заднім диваном аркоподібне склепіння даху машини підкреслює нескінченність всесвіту і створює ілюзію прекрасного чистого неба, яке загинається у вас за головою і падає нафіг кудись за диван, тим самим стверджуючи гіпотезу, що земля кругла. Випукла люстра посередині височенного, як австрійські перекриття львівського вокзалу, даху «Победи» включалася таким самим помпезним і великим тумблером, щоб не промахнутися в темноті. Коли світло заливало салон машини, вам не вистачало тільки одного — вазонків на прекрасних овальних вікнах автомобіля. Переднє, тобто вітрове скло, щоб не відволікати водія від спокійної, по-домашньому затишної атмосфери внутрішнього світу «Победи» бардаком, який твориться на дорозі, було продумано вузькою щілинкою, переділеною посередині планкою, як захисні окуляри токаря. Крізь нього, так само як і крізь його задній прототип, майже не було видно нічого в обидва боки — туди і назад. Тобто людина, яка мала щастя керувати цією квартирою на колесах, жила своїм життям, і безпекою своєї подорожі завдячувала решті

водіїв, у яких боліли голови, як з нею щасливо розминутися на дорозі.

Сів у цей салон — і в мене ринули сльози захвату від того, що я відчув. Сідала були зроблені на замовлення якогось партійного боса зі шкіри свиноматки і приємним холодком свинячого тіла завершували перелік всіх плюсів, пов'язаних із цим агрегатом.

Художник стояв осторонь і не знав, чи йому радіти, чи плакати, що машина, від якої в гаражі звільнилося місце для тролейбусного парку Львова, нарешті поїде в світ не з ним, а з якимось ненормальним студентом, котрий назвав себе медиком, а виглядав, як безробітний лондонський докер, який збирав пляшки від пива по смітниках чорного району Пекхем.

— Ну шо, ідем у МРЕО? — На правах нового власника в мене прорізався командний вокал, який і вивів художника зі ступору.

— Ага, тільки переодінуся, — промимрив він і почовгав старими шльопанцями по піщаному подвір'ю. Його кіт, який німо спостерігав за нами весь цей час, полизав собі під хвостом, посміхнувся сам до себе і заліз під машину.

Я провірив усі з'єднання, зроблені мною п'ять хвилин тому. В техніці я шарив рівно настільки, щоби закрутити клеми на акумуляторі й повернути ключ запалювання, що успішно й зробив. «Победа» продовжувала мовчати. Я крутнув ключем ще раз — шіт хеппенс, як кажуть англійці. У цей момент прийшов художник з величезною металевою корбою в руках. Я вмить подумав, що він провірив дома бабки, і вони виявилися фальшиві. Видно, Ориська підсунула мені якась «паліво». Недарма вона так легко з ними розсталася. Понавозила фуфла від турків і тепер людям втуляє. Але художник з незмінно розгубленим